

PREVENCIÓN = SAÚDE

Boletín para nais e pais

A prevención na casa a mellor axuda

Boletín da Unidade Asistencial de Drogodependencias de Monforte
Equipo de Prevención

Grooming, a peor palabra do mundo

Coa aparición da internet e as pantallas no noso día a día, apareceron tamén novos riscos ante os cales a sociedade pode verse pouco preparada: consumo compulsivo de pornografía, sexspreading, sexting...

As tecnoloxías actuais han creado un espazo para novos tipos de interacción social. Con todo, tamén expuxeron aos máis novos a novas vulnerabilidades dixitais, como a interacción con descoñecidos no grooming.

Son o tipo de riscos que ameazan con aumentar máis e máis a victimización sexual dos nosos menores.

Unha palabra que non debería existir

Annie, unha adolescente de 14 anos, coñeceu a Charlie polas redes sociais, un mozo un par de anos maior que ela. Aínda que el vive noutra cidade, é atento, de bo aspecto e xoga ao voleibol como ela. O que comeza como unha simple amizade transfórmase nunha relación amorosa con chamadas e mensaxes continuos. Con todo, cando propoñen coñecerse en persoa, Charlie resulta ser un adulto de 35 anos que termina por manipular e victimizar a Annie.

Este é o argumento da película Trust (2010), dirixida por David Schwimmer, a cal mostra unha escura parte da nosa realidade: o grooming.

Este termo úsase para definir o acoso sexual a menores a través de medios dixitais, principalmente por adultos, que empregan as redes sociais para establecer contacto con nenos, nenas e adolescentes con propósitos sexuais.

O grooming, tamén coñecido como engano pederasta, é en poucas palabras o acoso sexual ao que poden verse sometidos os menores por parte dun adulto (normalmente do sexo feminino).

Deliberadamente, contáctase co menor para establecer un vínculo emocional. Tras gañarse a súa confianza, diminúense as inhibicións do menor e propónse un encontro presencial entre ambos ou se trata de obter contido sexual como fotografías, vídeos etc., que logo pode ser usado para comercialización, distribución ou satisfacción da propia perversidade sexual.

GROOMING

Dada que a finalidade do grooming é sempre sexual, o adulto ten unha serie de estratexias cuxa finalidade é a de aos poucos irse gañando a confianza do neno ou nena. Para iso simula ter o seu mesma idade ou, polo menos, ser moito máis nova do que en realidade é.

As conversacións nun principio son inocentes e as propias dun neno ou adolescente, pero co tempo e o aumento da confianza empézanse a producir intercambio de fotos (falsas por parte do adulto) que terminan sendo de carácter sexual.

No momento en que o acosador ten algún material deste tipo destápase e comeza a chantaxear ao menor, de forma que se non fai o que el quere ameaza con enviar as fotos e as conversacións aos seus amigos máis próximos ou familiares.

O que pode empezar en Instagram ou nalgunha outra rede por Internet pode acabar por WhatsApp ou Telegram, onde a sensación de proximidade e acoso é maior que noutras redes sociais.

O acosador utilizará este control para obter imaxes explicitamente sexuais do menor, gravacións de vídeo do mesmo tipo e nalgúns casos mesmo encontros reais onde pode abusar del ou ela.

Etapas do grooming

O grooming é un proceso complexo de manipulación psicolóxica, que pode durar desde días ata anos. O proceso tende a darse de forma gradual, segundo diversas etapas:

Etapa 1: Enganche ou atrapamiento. O acosador aproxímase ao neno ou adolescente, adoptando unha identidade falsa, adaptada aos gustos do menor. Nesta etapa establécese unha conversación na que se intercambian opinións, preferencias e intereses, co obxectivo de crear amizade.

Etapa 2: Fidelización. Nesta etapa profúndase en intimidade co menor, pasando dunha conversación trivial a conversacións nas que se dan datos persoais. Co propósito de fidelizar o vínculo, intercámbianse secretos, promesas etc.

Etapa 3: Seducción. O acosador entón seduce e sexualiza a conversación, xa sexa mediante preguntas e/o relatos. Isto xera no menor certa dependencia emocional, o cal captiva a súa atención e compromiso.

Etapa 4: Acoso sexual. Esta etapa define o momento no que a agresión sexual dáse de forma implícita e/o explícita, mediante a manipulación do menor solicitando imaxes e/o vídeos ou un encontro presencial. Para conseguir este material, o manipulador pode recorrer a chantaxe, extorsión, ameazas ou coaccións.

Como detectar o grooming

Os cambios de conduta máis habituais entre aqueles que sofren grooming:

- Retraimiento social: obsérvanse cambios na maneira de relacionarse, é dicir, ou hai unha falta de defensa ou unha esaxerada reacción ante supostas bromas ou accións públicas.
- Reserva excesiva para comunicarse con outros.
- Modificación na súa linguaxe corporal ante adultos, observándose en ocasións a cabeza baixa, a falta de contacto ocular, rexeitamento a estar con adultos.
- Alteracións no rendemento escolar.
- Cambios de humor: tristeza, apatía e desmotivación xeral.
- Explosións de ira.
- Procuran ocultarse ou apartarse cando empregan o móbil.
- Poden presentar medo a saír de casa.
- Síntomas psicossomáticos como: dores de cabeza, náuseas, mareos, ataques de ansiedade, lesións físicas sen xustificar ou diarreas frecuentes.

Que facer

A web Dereito da Rede dá unha guía para o caso de estar a sufrir de grooming:

Primeiras medidas

- Non borres ningún contido do teléfono ou o ordenador.
- Pode parecer doloroso, pero as conversacións, imaxes e os vídeos que o acosador e a vítima enviáronse deben ser gardados para usalos como proba. Como engadido, podes realizar unha impresión das mesmas para evitar a súa perda.
- Non denuncies o perfil ao servizo web desde o que se produce o acoso, únicamente bloquéalo para evitar que poida poñerse en contacto contigo. Pola contra, os administradores do sitio web poderían tomar medidas contra o usuario que se poñería alerta podendo desaparecer. Desta forma o acosador poderíase facer outro perfil para seguir acosando a outros menos.

Denúnciao

- Unha vez detectado hai que denunciar de forma inmediata un caso de grooming.
- A denuncia deben cursala os titores do menor, que poden acudir a tres instancias; corpos policiais (Policía, Garda Civil, policías autonómicas), xulgado de garda e fiscalía de menores.
- Con todo, hai casos nos que a vergoña que poida sentir o menor agredido leva a realizar denuncias anónimas a través das webs dos corpos de seguridade.
- Existe unha terceira vía que é acudir a ONG especializadas en ciberacoso, pero as autoridades lembran que este método non ten repercusións legais sobre o agresor.

Que facer

Apóialle

- Non lle recrimines. Poida que a túa primeira reacción sexa recriminar ao teu fillo o poñerse en contacto con descoñecidos por Internet e compartir información íntima. Pero lembra, o teu fillo é unha vítima e o abusador, en cambio, é un especialista en conseguir o que busca.
- Non lle culpes. O acosador, moitas veces recorre á extorsión de mostrar os contidos íntimos do menor se non cumpre cos novos pedidos. Por iso, cando te decates evita facerlle sentir vergoña ou culpa, xa que desa forma unicamente aumentarás o poder que ten o acosador sobre o teu fillo.
- Fala con el/ela. O teu fillo/a sente responsable, ten medo e sente moita vergoña do que lle sucedeu. Tes que acompañarlle, falar con el e orientarlle para conseguir que se sobrepoña a esta situación tan angustiante.

Estratexias na familia

- Os pais deben estar pendentes dos cambios de comportamento dos seus fillos e fillas para poder detectar se están a pasar por problemas como o grooming, así como ao resto de cambios conductuales indicados máis arriba. A detección temperá do grooming é importante para evitar que o neno ou a nena caian nunha espiral autodestructiva en mans dos seus acosadores.
- Como en todos estes casos o máis importante é manter unha relación fluída cos fillos que lles permita denunciar ante os seus pais cando padece calquera tipo de acoso.

Estratexias na escola

A formación nos diferentes riscos que ten Internet ten que formar parte do plan de formación das escolas, especialmente a partir de 6º de Primaria ata 3º de ESO, xa que é nestas idades cando son máis susceptibles de caer en mans de desaprensivos. Só polo feito de saber que existe o grooming xa pode facer que máis dun neno e nena non caia nas súas redes.

Prevención e máis prevención

Probablemente non faga falta relatar as numerosas consecuencias do acoso en liña a menores. O abuso sexual en liña de menores é un fenómeno en auge, debido ao uso xeneralizado de tecnoloxías na vida dos mozos. Por iso, é importante aprender a protexer aos nosos menores ante este tipo de situacións.

Desde o **Instituto Nacional de Tecnoloxías Educativas e de Formación do Profesorado (INTEF)** propóñennos unhas normas básicas a seguir sempre.

Os pederastas coñecen ás súas vítimas a través de Internet, especialmente a través das redes sociais, por tanto, hai unhas normas básicas que poden seguirse sempre no caso dos menores de idade:

- Non usar perfís públicos nas redes, doutro xeito calquera pode coñecer a vida e mesmo chegar a deducir o lugar no que vive o menor, aínda cando non o publicara nunca explicitamente. É moi fácil localizar o barrio ou os sitios nos que se desenvolve unha persoa cando está ben documentado fotográficamente. Os perfís deben estar limitados aos coñecidos de forma persoal.

- Non admitir descoñecidos como amigos ou seguidores, xa que dada a facilidade para falsear o perfil dunha persoa, chega un momento en que se ten un conxunto de seguidores total e absolutamente descoñecido, aínda que se fale habitualmente con eles.

- Non responder mensaxes de descoñecidos, o mellor é non falarlles e moito menos acceder a calquera petición de fotos, webcam ou chat.

- Nos perfís poñer fotos de personaxes ficticios para evitar que aqueles que localizan aos menores, utilizando o buscador de perfís das redes sociais, poidan saber quen e como é.

Aqueles nenos que son vítimas do acoso dun adulto adoitan ter unha gran vergoña ante os seus pais e, por tanto, tenden a retraerse sobre si mesmos, polo que o diálogo con eles e a atención ao que fan é fundamental. En concretos os pais poden:

- Explicar as normas básicas de seguridade que deben manter na internet.
- Manter un diálogo fluído sobre o que os seus fillos fan na internet, para que, no caso de que apareza un elemento disruptor, poidan localizalo fácilmente. Se nunca falan cos seus fillos, difícilmente daranse conta a tempo.
- Observar os hábitos de uso da internet. Se o menor conéctase de forma regular, á mesma hora, cando todos dormen ou está só, é posible que estea en contacto con alguén que non quere que se decaten os seus pais.

Referencias:

Trailer de Trust (2010): <https://www.youtube.com/watch?v=eHo2Z3tTuZI>

<https://www.groomingarg.org/>

https://dau.url.edu/bitstream/handle/20.500.14342/3994/TFM_REBECADELFRSNO.pdf?sequence=1&isAllowed=y

INTEF: <https://formacion.intef.es/mod/book/view.php?id=2057&chapterid=1713&lang=en>

LO QUE NOSOTROS/AS PODEMOS HACER

Lo más importante de todo es que debemos de situarnos como figuras de referencia y protección siempre.

- NO CULPABILIZAR NUNCA.**
- CONOCER EL MUNDO DIGITAL DE LOS/AS MENORES DE EDAD.**
- INTERVENIR SIEMPRE SI DETECTAMOS O SOSPECHAMOS DE UNA SITUACIÓN DE VIOLENCIA.**
- ACOMPÑARLES TAMBIÉN EN SUS VIDAS DIGITALES.**
- CUANDO DETECTEMOS ALGO HAY QUE COMUNICARLO Y PONER EN MARCHA ACTUACIONES Y PROTOCOLOS.**
- BUSCAR AYUDA Y ASESORARSE SI SOBREPASA NUESTRAS ESTRATEGIAS.**
- CONOCER LOS PROTOCOLOS DE ACTUACIÓN EN CADA CENTRO Y COMUNIDAD AUTÓNOMA.**
- CONOCER LAS SEÑALES, INDICADORES... DE ESTE TIPO DE SITUACIONES.**

WhatsApp

604 059 719

DÚBIDAS ? *Pregunta e infórmate*

**Tabaco, alcol,
outras drogas,
condutas adictivas**

Facebook: UNIDAD ASISTENCIAL
DE DROGODEPENDENCIAS DE MONFORTE

Suxerencias e comentarios:

uad@concellodemonforte.com

Se queredes poñervos en contacto connosco, estamos en:

UNIDADE ASISTENCIAL DE
DROGODEPENDENCIAS
SERVIZO DE PREVENCIÓN

Plaza da Estación - 17
27400—Monforte de Lemos (Lugo)
Rex. C-27-000100

Facebook:
Unidad Asistencial de Drogodependencias
Monforte de Lemos

TLF. 982 40 04 95

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE SANIDADE

UAD
UNIDADE ASISTENCIAL
DE DROGODEPENDENCIAS
MONFORTE DE LEMOS

Dicir non ao grooming.

**Protexe aos teus fillos/as
no mundo dixital,
como o fas no mundo físico.**

Feliz comezo de curso

